

ΟΔΥΣΣΕΙΑ Ραψωδία Τ

αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο δῖος Ὀδυσσεύς,
μνηστήρεςσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ μερμηρίζων·
αἴψα δὲ Τηλέμαχον ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
"Τηλέμαχε, χρὴ τεύχε' ἀρήϊα κατθέμεν εἴσω
πάντα μάλ'· αὐτὰρ μνηστήρας μαλακοῖς ἐπέεσσι 5 OT
παρφάσθαι, ὅτε κέν σε μεταλλῶσιν ποθέοντες·
'ἐκ καπνοῦ κατέθηκ', ἐπεὶ οὐκέτι τοῖσιν ἐώκει
οἷά ποτε Τροίηνδε κίων κατέλειπεν Ὀδυσσεύς,
ἀλλὰ κατήκισται, ὅσσον πυρὸς ἴκετ' αὐτμή.
πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον ἐνὶ φρεσὶν ἔβαλε δαίμων 10
μὴ πως οἰνωθέντες, ἔριν στήσαντες ἐν ὑμῖν,
ἀλλήλους τρώσῃτε καταισχύνητέ τε δαῖτα
καὶ μνηστύν· αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος·"
ὣς φάτο, Τηλέμαχος δὲ φίλῳ ἐπεπείθετο πατρί,
ἐκ δὲ καλεσσάμενος προσέφη τροφὸν Εὐρύκλειαν· 15 OT
"μαῖ', ἄγε δὴ μοι ἔρυξον ἐνὶ μεγάροισι γυναικάς,
ὄφρα κεν ἐς θάλαμον καταθείομαι ἔντεα πατρὸς
καλά, τά μοι κατὰ οἶκον ἀκηδέα καπνὸς ἀμέρδει
πατρὸς ἀποικομένοιο· ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα.
νῦν δ' ἐθέλω καταθέσθαι, ἴν' οὐ πυρὸς ἴζετ' αὐτμή." 20
τὸν δ' αὖτε προσέειπε φίλη τροφὸς Εὐρύκλεια·
"αἶ γὰρ δὴ ποτε, τέκνον, ἐπιφροσύνας ἀνέλοιο
οἴκου κήδεσθαι καὶ κτήματα πάντα φυλάσσειν.
ἀλλ' ἄγε, τίς τοι ἔπειτα μετοικομένη φάος οἴσει;
δμῶς δ' οὐκ εἷας προβλωσκέμεν, αἶ κεν ἔφαινον." 25 OT
τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα·
"ξεῖνος ὄδ'· οὐ γὰρ ἀεργὸν ἀνέξομαι ὅς κεν ἐμῆς γε
χοϊνικός ἄπτηται, καὶ τηλόθεν εἰληλουθῶς."
ὣς ἄρ' ἐφώνησεν, τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.
κλήϊσεν δὲ θύρας μεγάρων εὖ ναιεταόντων. 30
τῷ δ' ἄρ' ἀναΐξαντ' Ὀδυσσεὺς καὶ φαίδιμος υἱὸς
ἐσφόρεον κόρυθὰς τε καὶ ἀσπίδας ὀμφαλοέσσας
ἔγχεά τ' ὀξυόεντα· πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη,
χρῦσεον λύχνον ἔχουσα, φάος περικαλλὲς ἐποίει.
δὴ τότε Τηλέμαχος προσεφώνεεν ὄν πατέρ' αἴψα· 35 OT
"ὦ πάτερ, ἦ μέγα θαῦμα τόδ' ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶμαι.
ἔμπης μοι τοῖχοι μεγάρων καλάι τε μεσόδμαι,
εἰλάτιναί τε δοκοί, καὶ κίονες ὑψόσ' ἔχοντες
φαίνοντ' ὀφθαλμοῖς ὡς εἰ πυρὸς αἰθομένοιο.
ἦ μάλα τις θεὸς ἔνδον, οἳ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι." 40
τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
"σίγα καὶ κατὰ σὸν νόον ἴσχανε μηδ' ἐρέεινε·
αὕτη τοι δίκη ἐστὶ θεῶν, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσιν·
ἀλλὰ σὺ μὲν κατάλεξαι, ἐγὼ δ' ὑπολείψομαι αὐτοῦ,
ὄφρα κ' ἔτι δμῶς καὶ μητέρα σὴν ἐρεθίζω· 45 OT
ἢ δέ μ' ὀδυρομένη εἰρήσεται ἀμφὶς ἕκαστα."
ὣς φάτο, Τηλέμαχος δὲ διέκ μεγάροιο βεβήκει
κείων ἐς θάλαμον, δαΐδων ὑπο λαμπομενάων,

ἔνθα πάρος κοιμᾶθ', ὅτε μιν γλυκὺς ὕπνος ικάνοι·
 ἔνθ' ἄρα καὶ τότε ἔλεκτο καὶ Ἡῶ διὰν ἔμιμνεν. 50
 αὐτὰρ ὁ ἐν μεγάρῳ ὑπελείπετο διὸς Ὀδυσσεύς,
 μνηστήρεςσι φόνον σὺν Ἀθήνῃ μερμηρίζων.
 ἢ δ' ἔεν ἐκ θαλάμοιο περίφρων Πηνελόπεια,
 Ἀρτέμιδι ἰκέλη ἠὲ χρυσῆν Ἀφροδίτη.
 τῇ παρὰ μὲν κλισίην πυρὶ κάτθεσαν, ἔνθ' ἄρ' ἐφίζε, 55 OT
 δινωτὴν ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ· ἦν ποτε τέκτων
 ποιήσ' Ἰκμάλιος, καὶ ὑπὸ θρηῆνυν ποσὶν ἦκε
 προσφύε' ἐξ αὐτῆς, ὅθ' ἐπὶ μέγα βάλλετο κῶας.
 ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια.
 ἦλθον δὲ δμῳαὶ λευκώλενοι ἐκ μεγάροιο. 60
 αἱ δ' ἀπὸ μὲν σῖτον πολὺν ἦρεον ἠδὲ τραπέζας
 καὶ δέπα, ἔνθεν ἄρ' ἄνδρες ὑπερμενέοντες ἔπινον·
 πῦρ δ' ἀπὸ λαμπτήρων χαμάδις βάλον, ἄλλα δ' ἐπ' αὐτῶν
 νήησαν ξύλα πολλά, φόως ἔμεν ἠδὲ θέρεσθαι.
 ἢ δ' Ὀδυσῆ' ἐνένιπε Μελανθῶ δεύτερον αὐτίς· 65 OT
 "ξεῖν', ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ' ἀνιήσεις διὰ νύκτα
 δινεύων κατὰ οἶκον, ὀπιπέυσεις δὲ γυναῖκας;
 ἄλλ' ἔξελθε θύραζε, τάλαν, καὶ δαιτὸς ὄνησο·
 ἢ τάχα καὶ δαλῶ βεβλημένος εἴσθα θύραζε."
 τὴν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 70
 "δαιμονίη, τί μοι ᾧδ' ἐπέχεις κεκοτηότι θυμῷ;
 ἦ ὅτι δὴ ῥυπόω, κακὰ δὲ χροῖ εἵματα εἶμαι,
 πτωχεύω δ' ἀνὰ δῆμον; ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει.
 τοιοῦτοι πτωχοὶ καὶ ἀλήμονες ἄνδρες ἔασι
 καὶ γὰρ ἐγὼ ποτε οἶκον ἐν ἀνθρώποισιν ἔναιον 75 OT
 ὄλβιος ἀφνειὸν καὶ πολλάκι δόσκον ἀλήτη,
 τοίφ' ὁποῖος ἔοι καὶ ὅτευ κεχρημένος ἔλθοι·
 ἦσαν δὲ δμῳές μάλα μυρῖοι, ἄλλα τε πολλὰ
 οἴσιν τ' εὖ ζώουσι καὶ ἀφνειοὶ καλέονται.
 ἀλλὰ Ζεὺς ἀλάπαξε Κρονίων· ἠθελε γὰρ που· 80
 τῷ νῦν μήποτε καὶ σύ, γύναι, ἀπὸ πᾶσαν ὀλέσσης
 ἀγλαίην, τῇ νῦν γε μετὰ δμῳῆσι κέκασσαι·
 μή πῶς τοι δέσποινα κοτεσσαμένη χαλεπήνη,
 ἢ Ὀδυσσεὺς ἔλθῃ· ἔτι γὰρ καὶ ἐλπίδος αἶσα.
 εἰ δ' ὁ μὲν ὧς ἀπόλωλε καὶ οὐκέτι νόστιμός ἐστιν, 85 OT
 ἀλλ' ἦδη παῖς τοῖος Ἀπόλλωνός γε ἔκητι,
 Τηλέμαχος· τὸν δ' οὐ τις ἐνὶ μεγάροισι γυναικῶν
 λήθει ἀτασθάλλους', ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐστίν."
 ὧς φάτο, τοῦ δ' ἤκουσε περίφρων Πηνελόπεια,
 ἀμφίπολον δ' ἐνένιπεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε· 90
 "πάντως, θαρσαλέη, κύον ἀδεές, οὐ τί με λήθεις
 ἔρδουσα μέγα ἔργον, ὃ σῆ κεφαλῇ ἀναμάξεις·
 πάντα γὰρ εὖ ἤδησθ', ἐπεὶ ἐξ ἐμεῦ ἔκλυες αὐτῆς
 ὡς τὸν ξεῖνον ἔμελλον ἐνὶ μεγάροισιν ἐμοῖσιν
 ἀμφὶ πόσει εἶρεσθαι, ἐπεὶ πυκινῶς ἀκάχημαι." 95 OT
 ἦ ῥα καὶ Εὐρυνόμην ταμίην πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 "Εὐρυνόμη, φέρε δὴ δίφρον καὶ κῶας ἐπ' αὐτοῦ,
 ὄφρα καθεζόμενος εἴπῃ ἔπος ἠδ' ἐπακούσῃ

ὁ ξεῖνος ἐμέθεν· ἐθέλω δέ μιν ἐξερέεσθαι."
 ὡς ἔφαθ', ἡ δὲ μάλ' ὄτραλέως κατέθηκε φέρουσα 100
 δίφρον ἐὔξεστον καὶ ἐπ' αὐτῷ κῶας ἐβαλλεν·
 ἔνθα καθέζετ' ἔπειτα πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς.
 τοῖσι δὲ μύθων ἤρχε περίφρων Πηνελόπεια·
 "ξεῖνε, τὸ μὲν σε πρῶτον ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτή·
 τίς πόθεν εἷς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆς;" 105 OT
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 "ὦ γύναι, οὐκ ἄν τις σε βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν
 νεϊκέοι· ἦ γάρ σευ κλέος οὐρανὸν εὐρὺν ἰκάνει,
 ὥς τέ τευ ἦ βασιλῆος ἀμύμονος, ὅς τε θεουδῆς
 ἀνδράσιν ἐν πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισιν ἀνάσσων 110
 εὐδικίας ἀνέχησι, φέρησι δὲ γαῖα μέλαινα
 πυροὺς καὶ κριθάς, βρίθησι δὲ δένδρεα καρπῶ,
 τίκτη δ' ἔμπεδα μῆλα, θάλασσα δὲ παρέχη ἰχθῦς
 ἐξ εὐηγεσίης, ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ' αὐτοῦ.
 τῷ ἐμὲ νῦν τὰ μὲν ἄλλα μετάλλα σῶ ἐνὶ οἴκῳ, 115 OT
 μηδ' ἐμὸν ἐξερέεινε γένος καὶ πατρίδα γαῖαν,
 μή μοι μᾶλλον θυμὸν ἐνιπλήσης ὀδυνῶν
 μνησαμένῳ μάλα δ' εἰμὶ πολύστονος· οὐδέ τί με χρῆ
 οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ γοόωντά τε μυρόμενόν τε
 ἦσθαι, ἐπεὶ κάκιον πενθήμεναι ἄκριτον αἰεὶ· 120
 μή τίς μοι δμῶν νεμεσήσεται, ἠὲ σύ γ' αὐτή,
 φῆ δὲ δακρυπλώειν βεβαρηότα με φρένας οἴνω."
 τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα περίφρων Πηνελόπεια·
 "ξεῖν', ἦ τοι μὲν ἐμὴν ἀρετὴν εἶδός τε δέμας τε
 ὄλεσαν ἀθάνατοι, ὅτε Ἴλιον εἰσανέβαινον 125 OT
 Ἀργεῖοι, μετὰ τοῖσι δ' ἐμὸς πόσις ἦεν Ὀδυσσεύς
 εἰ κεινός γ' ἐλθὼν τὸν ἐμὸν βίον ἀμφιπολεύοι,
 μεῖζον κε κλέος εἴη ἐμὸν καὶ κάλλιον οὕτως.
 νῦν δ' ἄχομαι· τόσα γάρ μοι ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων.
 ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι, 130
 Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
 οἳ τ' αὐτὴν Ἰθάκην εὐδείελον ἀμφινέμονται,
 οἳ μ' ἀεκαζομένην μνῶνται, τρύχουσι δὲ οἶκον.
 τῷ οὔτε ξείνων ἐμπάξομαι οὔθ' ἱκετάων
 οὔτε τι κηρύκων, οἳ δημοιοεργοὶ ἔασιν· 135 OT
 ἀλλ' Ὀδυσῆ ποθέουσα φίλον κατατήκομαι ἦτορ.
 οἱ δὲ γάμον σπεύδουσιν· ἐγὼ δὲ δόλους τολυπεύω.
 φᾶρος μὲν μοι πρῶτον ἐνέπνευσε φρεσὶ δαίμων,
 στησαμένη μέγαν ἰστόν, ἐνὶ μεγάροισιν ὑφαίνειν,
 λεπτόν καὶ περίμετρον· ἄφαρ δ' αὐτοῖς μετέειπον· 140
 "κοῦροι, ἐμοὶ μνηστῆρες, ἐπεὶ θάνε δῖος Ὀδυσσεύς,
 μίμετ' ἐπειγόμενοι τὸν ἐμὸν γάμον, εἰς ὃ κε φᾶρος
 ἐκτελέσω--μή μοι μεταμώνια νήματ' ὄληται--
 Λαέρτη ἥρωϊ ταφήϊον, εἰς ὅτε κέν μιν
 μοῖρ' ὀλοὴ καθέλησι τανηλεγέος θανάτοιο· 145 OT
 μή τίς μοι κατὰ δῆμον Ἀχαιϊάδων νεμεσήσῃ,
 αἶ κεν ἄτερ σπείρου κεῖται πολλὰ κτεατίσσας.
 "ὡς ἐφάμην, τοῖσιν δ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγῆνωρ.

ἔνθα καὶ ἡματιή μὲν ὑφαίνεσκον μέγαν ἰστόν,
 νύκτας δ' ἀλλύεσκον, ἐπεὶ δαΐδας παραθείμην. 150
 ὣς τρίετες μὲν ἔληθον ἐγὼ καὶ ἔπειθον Ἀχαιοῦς·
 ἄλλ' ὅτε τέτρατον ἦλθεν ἔτος καὶ ἐπήλυθον ὦραι,
 μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἡματα πόλλ' ἐτελέσθη,
 καὶ τότε δὴ με διὰ δμῶας, κύνας οὐκ ἀλεγοῦσας,
 εἶλον ἐπελθόντες καὶ ὁμόκλησαν ἐπέεσσιν. 155 OT
 ὣς τὸ μὲν ἐξετέλεσσα, καὶ οὐκ ἐθέλουσ', ὑπ' ἀνάγκης·
 νῦν δ' οὔτ' ἐκφυγέειν δύναμαι γάμον οὔτε τιν' ἄλλην
 μῆτιν ἔθ' εὐρίσκω· μάλα δ' ὀτρύνουσι τοκῆες
 γήμασθ', ἀσχαλάα δὲ πάϊς βίοτον κατεδόντων,
 γινώσκων· ἦδη γὰρ ἀνὴρ οἴός τε μάλιστα 160
 οἴκου κήδεσθαι, τῷ τε Ζεὺς κῦδος ὀπάζει.
 ἀλλὰ καὶ ὣς μοι εἶπε τὸν γένος, ὀππόθεν ἐσσί.
 οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου οὐδ' ἀπὸ πέτρης."
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 "ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος, 165 OT
 οὐκέτ' ἀπολλήξεις τὸν ἐμὸν γόνον ἐξερέουσα;
 ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω· ἦ μὲν μ' ἀχέεσσί γε δώσεις
 πλείοσιν ἢ ἔχομαι· ἦ γὰρ δίκη, ὀππότε πάτρης
 ἦς ἀπέησιν ἀνὴρ τόσσον χρόνον ὅσσον ἐγὼ νῦν,
 πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἅστε' ἀλώμενος, ἄλγεα πάσχων· 170
 ἀλλὰ καὶ ὣς ἐρέω ὃ μ' ἀνείρειαι ἠδὲ μεταλλάξ.
 Κρήτη τις γαῖ' ἔστι, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
 καλὴ καὶ πείρα, περίρρυτος· ἐν δ' ἀνθρωποὶ
 πολλοί, ἀπειρέσιοι, καὶ ἐννήκοντα πόληες.
 ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐν μὲν Ἀχαιοί, 175 OT
 ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες,
 Δωριέες τε τριχάϊκες δῖοί τε Πελασγοί.
 τῆσι δ' ἐνὶ Κνωσός, μεγάλη πόλις, ἔνθα τε Μίνως
 ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστῆς,
 πατὴρ ἐμοῖο πατήρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος 180
 Δευκαλίων δ' ἐμὲ τίκτε καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα·
 ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσιν Ἴλιον ἴσω
 ὄχεθ' ἄμ' Ἀτρεΐδῃσιν, ἐμοὶ δ' ὄνομα κλυτὸν Αἴθων,
 ὀπλότερος γενεῆ· ὁ δ' ἄρα πρότερος καὶ ἀρείων.
 ἔνθ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἰδόμην καὶ ξείνια δῶκα. 185 OT
 καὶ γὰρ τὸν Κρήτηνδε κατήγαγεν ἴς ἀνέμοιο,
 ἰέμενον Τροίηνδε παραπλάγξασα Μαλειῶν·
 στήσε δ' ἐν Ἀμνισῶ, ὅθι τε σπέος Εἰλειθυΐης,
 ἐν λιμέσιν χαλεποῖσι, μόγις δ' ὑπάλυξεν ἀέλλας.
 αὐτίκα δ' Ἰδομενῆα μετάλλα ἄστυδ' ἀνελθών· 190
 ξεῖνον γὰρ οἱ ἔφασκε φίλον τ' ἔμεν αἰδοῖόν τε.
 τῷ δ' ἦδη δεκάτη ἢ ἐνδεκάτη πέλεν ἠὼς
 οἰχομένῳ σὺν νηυσὶ κορωνίσιν Ἴλιον εἶσω.
 τὸν μὲν ἐγὼ πρὸς δώματ' ἄγων ἐν ἐξείνισσα,
 ἐνδυκέως φιλέων, πολλῶν κατὰ οἶκον ἐόντων· 195 OT
 καὶ οἱ τοῖς ἄλλοις ἐτάροις, οἱ ἅμ' αὐτῷ ἔποντο,
 δημόθεν ἄλφιστα δῶκα καὶ αἶθοπα οἶνον ἀγείρας
 καὶ βοῦς ἱρεύσασθαι, ἵνα πλησαίαιτο θυμόν.

ἔνθα δὺώδεκα μὲν μένον ἤματα δῖοι Ἀχαιοί·
 εἶλει γὰρ Βορέης ἄνεμος μέγας οὐδ' ἐπὶ γαίῃ 200
 εἶα ἴστασθαι, χαλεπὸς δέ τις ὤρορε δαίμων.
 τῇ τρισκαίδεκάτῃ δ' ἄνεμος πέσε, τοὶ δ' ἀνάγοντο."
 ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα·
 τῆς δ' ἄρ' ἀκουούσης ῥέε δάκρυα, τήκετο δὲ χρώς·
 ὡς δὲ χιῶν κατατήκετ' ἐν ἀκροπόλοισιν ὄρεσσι, 205 OT
 ἦν τ' Εὐρος κατέτηξεν, ἐπὴν Ζέφυρος καταχεύη·
 τηκομένης δ' ἄρα τῆς ποταμοὶ πλήθουσι ῥέοντες·
 ὡς τῆς τήκετο καλὰ παρήϊα δάκρυ χεούσης,
 κλαιούσης ἐὸν ἄνδρα παρήμενον. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 θυμῷ μὲν γοόωσαν ἐὴν ἐλέαιρε γυναῖκα, 210
 ὀφθαλμοὶ δ' ὡς εἰ κέρα ἔστασαν ἠὲ σίδηρος
 ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι· δόλω δ' ὅ γε δάκρυα κεῦθεν.
 ἢ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
 ἐξαυτὶς μιν ἔπεσσι ἀμειβομένη προσέειπε·
 "νῦν μὲν δὴ σευ, ξεῖνέ γ', οἴω πειρήσεσθαι, 215 OT
 εἰ ἐτεὸν δὴ κείθι σὺν ἀντιθέοις ἐτάροισι
 ξεῖνισας ἐν μεγάροισιν ἐμὸν πόσιν, ὡς ἀγορεύεις.
 εἰπέ μοι ὅπποῖ' ἄσσα περὶ χροῖ εἶματα ἔστο,
 αὐτός θ' οἶος ἔην, καὶ ἐταίρους, οἳ οἱ ἔποντο."
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 220
 "ὦ γύναι, ἀργαλέον τόσσον χρόνον ἀμφὶς ἐόντα
 εἰπέμεν· ἤδη γάρ οἱ ἐεικοστὸν ἔτος ἐστὶν
 ἐξ οὗ κείθεν ἔβη καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθε πάτρης·
 αὐτὰρ τοὶ ἐρέω ὡς μοι ἰνδάλλεται ἦτορ.
 χλαῖναν πορφυρέην οὖλην ἔχε δῖος Ὀδυσσεύς, 225 OT
 διπλῆν· αὐτὰρ οἱ περόνη χρυσοῖο τέτυκτο
 αὐλοῖσιν διδύμοισι· πάροιθε δὲ δαίδαλον ἦεν·
 ἐν προτέροισι πόδεσσι κύων ἔχε ποικίλον ἐλλόν,
 ἀσπαίροντα λάων· τὸ δὲ θαυμάζεσκον ἅπαντες,
 ὡς οἱ χρύσειοι ἐόντες ὁ μὲν λάε νεβρόν ἀπάγχων, 230
 αὐτὰρ ὁ ἐκφυγέειν μεμαῶς ἤσπαιρε πόδεσσι.
 τὸν δὲ χιτῶν' ἐνόησα περὶ χροῖ σιγαλόεντα,
 οἷόν τε κρομύοιο λοπὸν κάτα ἰσχαλέοιο·
 τὼς μὲν ἔην μαλακός, λαμπρὸς δ' ἦν ἠέλιος ὡς·
 ἦ μὲν πολλάι γ' αὐτὸν ἐθηήσαντο γυναῖκες. 235 OT
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν·
 οὐκ οἶδ' ἢ τάδε ἔστο περὶ χροῖ οἴκοθ' Ὀδυσσεύς,
 ἦ τις ἐταίρων δῶκε θεῆς ἐπὶ νηὸς ἰόντι,
 ἢ τίς που καὶ ξεῖνος, ἐπεὶ πολλοῖσιν Ὀδυσσεὺς
 ἔσκε φίλος· παῦροι γὰρ Ἀχαιῶν ἦσαν ὁμοῖοι. 240
 καὶ οἱ ἐγὼ χάλκειον ἄορ καὶ δίπλακα δῶκα
 καλὴν πορφυρέην καὶ τερμιόεντα χιτῶνα,
 αἰδοίως δ' ἀπέπεμπον ἐϋσσέλμου ἐπὶ νηός.
 καὶ μὲν οἱ κῆρυξ ὀλίγον προγενέστερος αὐτοῦ
 εἶπετο· καὶ τόν τοι μυθήσομαι, οἶος ἔην περ. 245 OT
 γυρὸς ἐν ὤμοισιν, μελανόχροος, οὐλοκάρηνος,
 Εὐρυβάτης δ' ὄνομ' ἔσκε· τίεν δέ μιν ἔξοχον ἄλλων
 ὧν ἐτάρων Ὀδυσσεύς, ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ἦδη."

"ὥς φάτο, τῇ δ' ἔτι μᾶλλον ὑφ' ἡμερον ὤρσε γόοιο,
 σήματ' ἀναγνούση τά οἱ ἔμπεδα πέφραδ' Ὀδυσσεύς. 250
 ἢ δ' ἔπει οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο.
 καὶ τότε μιν μύθοισιν ἀμειβομένη προσέειπε·
 "νῦν μὲν δὴ μοι, ξεῖνε, πάρος περ ἐὼν ἐλεεινός,
 ἐν μεγάροισιν ἐμοῖσι φίλος τ' ἔση αἰδοῖός τε·
 αὐτὴ γὰρ τάδε εἶματ' ἐγὼ πόρον, οἳ' ἀγορεύεις, 255 OT
 πτύξασ' ἐκ θαλάμου, περόνην τ' ἐπέθηκα φαιρινὴν
 κείνῳ ἄγαλμ' ἔμεναι· τὸν δ' οὐχ ὑποδέξομαι αὐτίς
 οἴκαδε νοστήσαντα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.
 τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ κοίλης ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεὺς
 ὄχετ' ἐποψόμενος Κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν." 260
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 "ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
 μηκέτι νῦν χροά καλὸν ἐναίρειο, μηδέ τι θυμὸν
 τῆκε, πόσιν γοόωσα. νεμεσσοῦμαι γε μὲν οὐδέν·
 καὶ γὰρ τίς τ' ἄλλοῖον ὀδύρεται ἄνδρ' ὀλέσασα 265 OT
 κουρίδιον, τῷ τέκνα τέκη φιλότιμι μίγεισα,
 ἢ Ὀδυσῆ', ὃν φασὶ θεοῖς ἐναλίγκιον εἶναι.
 ἀλλὰ γόου μὲν παῦσαι, ἐμεῖο δὲ σύνθεο μῦθον·
 νημερτέως γὰρ τοι μυθήσομαι οὐδ' ἐπικεύσω
 ὡς ἦδη Ὀδυσῆος ἐγὼ περὶ νόστου ἄκουσα 270
 ἀγχοῦ, Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν ἐν πίονι δήμῳ,
 ζωοῦ· αὐτὰρ ἄγει κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ
 αἰτίζων ἀνὰ δῆμον. ἀτὰρ ἐρήϊρας ἐταίρους
 ὤλεσε καὶ νῆα γλαφυρὴν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
 Θρινακίης ἅπο νήσου ἰών· ὀδύσαντο γὰρ αὐτῷ 275 OT
 Ζεὺς τε καὶ Ἥλιος· τοῦ γὰρ βόας ἔκταν ἐταῖροι.
 οἱ μὲν πάντες ὄλοντο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ·
 τὸν δ' ἄρ' ἐπὶ τρόπιος νεὸς ἐκβαλε κῦμ' ἐπὶ χέρσου,
 Φαιήκων ἐς γαῖαν, οἳ ἀγχίθεοι γεγάασιν,
 οἳ δὴ μιν περὶ κῆρι θεὸν ὡς τιμήσαντο 280
 καὶ οἱ πολλὰ δόσαν πέμπειν τέ μιν ἠθέλον αὐτοῖ
 οἴκαδ' ἀπήμαντον. καὶ κεν πάλαι ἐνθάδ' Ὀδυσσεὺς
 ἦην· ἀλλ' ἄρα οἱ τό γε κέρδιον εἶσατο θυμῷ,
 χρήματ' ἀγυρτάζειν πολλὴν ἐπὶ γαῖαν ἰόντι·
 ὡς περὶ κέρδεα πολλὰ καταθνητῶν ἀνθρώπων 285 OT
 οἷδ' Ὀδυσσεύς, οὐδ' ἂν τις ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος.
 ὡς μοι Θεσπρωτῶν βασιλεὺς μυθήσατο Φείδων·
 ὦμνυε δὲ πρὸς ἔμ' αὐτόν, ἀποσπένδων ἐνὶ οἴκῳ,
 νῆα κατειρῦσθαι καὶ ἐπαρτέας ἔμμεν ἐταίρους,
 οἳ δὴ μιν πέμψουσι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν. 290
 ἀλλ' ἐμὲ πρὶν ἀπέπεμψε· τύχησε γὰρ ἐρχομένη νηὺς
 ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἐς Δουλίχιον πολύπυρον.
 καὶ μοι κτήματ' ἔδειξεν, ὅσα ξυναγείρατ' Ὀδυσσεύς·
 καὶ νῦ κεν ἐς δεκάτην γενεὴν ἕτερόν γ' ἔτι βόσκοι,
 ὅσσα οἱ ἐν μεγάροις κειμήλια κείτο ἄνακτος. 295 OT
 τὸν δ' ἐς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
 ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλήν ἐπακούσαι,
 ὅπως νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν

ἤδη δὴν ἀπεών, ἣ ἀμφοδὸν ἦε κρυφιδόν.
 "ὥς ὁ μὲν οὕτως ἐστὶ σόος καὶ ἐλεύσεται ἤδη 300
 ἄγχι μάλ', οὐδ' ἔτι τῆλε φίλων καὶ πατρίδος αἴης
 δηρὸν ἀπεσσεῖται· ἔμψης δέ τοι ὄρκια δώσω.
 ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα, θεῶν ὕπατος καὶ ἄριστος,
 ἰστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω·
 ἣ μὲν τοι τάδε πάντα τελείεται ὡς ἀγορεύω. 305 OT
 τοῦδ' αὐτοῦ λυκάβαντος ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς,
 τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἴσταμένοιο."
 τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 "αἶ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τετελεσμένον εἶη·
 τῷ κε τάχα γνοίης φιλότητά τε πολλά τε δῶρα 310
 ἐξ ἔμευ, ὡς ἂν τίς σε συναντόμενος μακαρίζοι.
 ἀλλά μοι ὧδ' ἀνά θυμὸν ὀίεται, ὡς ἔσεται περ·
 οὔτ' Ὀδυσσεὺς ἔτι οἶκον ἐλεύσεται, οὔτε σὺ πομπῆς
 τεύξῃ, ἐπεὶ οὐ τοῖσι σημάντορές εἰς' ἐνὶ οἴκῳ
 οἶος Ὀδυσσεὺς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, εἴ ποτ' ἔην γε, 315 OT
 ξείνους αἰδοίους ἀποπεμπέμεν ἠδὲ δέχεσθαι.
 ἀλλά μιν, ἀμφίπολοι, ἀπονίψατε, κάτθετε δ' εὐνήν,
 δέμνια καὶ χλαίνας καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα,
 ὡς κ' εὖ θαλπιῶν χρυσόθρονον Ἥῳ ἵκηται.
 ἠῶθεν δὲ μάλ' ἦρι λοέσσαι τε χρῖσαι τε, 320
 ὡς κ' ἔνδον παρὰ Τηλεμάχῳ δειπνοιο μέδηται
 ἦμενος ἐν μεγάρῳ· τῷ δ' ἄλγιον ὅς κεν ἐκείνων
 τοῦτον ἀνιάζῃ θυμοφθόρος· οὐδέ τι ἔργον
 ἐνθάδ' ἔτι πρήξει, μάλα περ κεχολωμένος αἰνῶς.
 πῶς γὰρ ἔμευ σὺ, ξεῖνε, δαήσειαι εἴ τι γυναικῶν 325 OT
 ἀλλάων περίεμι νόον καὶ ἐπίφρονα μῆτιν,
 εἴ κεν ἀυσταλέος, κακὰ εἰμένος ἐν μεγάροισιν
 δαινύῃ; ἄνθρωποι δὲ μινυνθάδιοι τελέθουσιν.
 ὃς μὲν ἀπηνῆς αὐτὸς ἔη καὶ ἀπηνέα εἰδῆ,
 τῷ δὲ καταρῶνται πάντες βροτοὶ ἄλγε' ὀπίσσω 330
 ζῶῳ, ἀτὰρ τεθνεῶτί γ' ἐφεισιόωνται ἅπαντες·
 ὃς δ' ἂν ἀμύμων αὐτὸς ἔη καὶ ἀμύμονα εἰδῆ,
 τοῦ μὲν τε κλέος εὐρὺν διὰ ξεῖνοι φορέουσι
 πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, πολλοὶ τέ μιν ἐσθλὸν ἔειπον."
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· 335 OT
 "ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
 ἣ τοι ἐμοὶ χλαῖναι καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα
 ἦχθεθ', ὅτε πρῶτον Κρήτης ὄρεα νιφόεντα
 νοσφισάμην ἐπὶ νηὸς ἰὼν δολιχηρέτμοιο,
 κείω δ' ὡς τὸ πάρος περ αὐπνους νύκτας ἴαυον· 340
 πολλὰς γὰρ δὴ νύκτας ἀεικελίῳ ἐνὶ κοίτῃ
 ἄεσα καὶ τ' ἀνέμεινα εὐθρονον Ἥῳ δῖαν.
 οὐδέ τί μοι ποδάνιπτρα ποδῶν ἐπιήρανα θυμῷ
 γίγνεται· οὐδέ γυνὴ ποδὸς ἄψεται ἡμετέροιο
 τῶν αἶ τοι δῶμα κάτα δρήστειραι ἕασιν, 345 OT
 εἰ μή τις γρηῦς ἐστὶ παλαιή, κεδνὰ ἰδυῖα,
 ἣ τις δὴ τέτληκε τόσα φρεσὶν ὅσσα τ' ἐγὼ περ·
 τῇ δ' οὐκ ἂν φθονέοιμι ποδῶν ἄψασθαι ἐμεῖο."

τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 "ξείνε φίλ'· οὐ γάρ πώ τις ἀνὴρ πεπνυμένος ὧδε 350
 ξείνων τηλεδαπῶν φιλίων ἐμὸν ἵκετο δῶμα,
 ὡς σὺ μάλ'· εὐφραδέως πεπνυμένα πάντ' ἀγορεύεις·
 ἔστι δέ μοι γρη῏ς πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχουσα
 ἢ κείνον δύστηνον εὐὲ τρέφεν ἠδ' ἀτίταλλε,
 δεξαμένη χεῖρεσσ', ὅτε μιν πρῶτον τέκε μήτηρ, 355 OT
 ἢ σε πόδας νίψει, ὀλιγηπελέουσά περ ἔμπης.
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἀνστᾶσα, περίφρων Εὐρύκλεια,
 νίψον σοῖο ἄνακτος ὀμήλικα· καὶ που Ὀδυσσεὺς
 ἤδη τοιόσδ' ἐστὶ πόδας τοιόσδε τε χεῖρας·
 αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσιν." 360
 ὡς ἄρ' ἔφη, γρη῏ς δὲ κατέσχετο χερσὶ πρόσωπα,
 δάκρυα δ' ἔκβαλε θερμά, ἔπος δ' ὀλοφυδνὸν ἔειπεν·
 "ὦ μοι ἐγὼ σέο, τέκνον, ἀμήχανος· ἦ σε περὶ Ζεὺς
 ἀνθρώπων ἤχθηρε θεοῦδέα θυμὸν ἔχοντα.
 οὐ γάρ πώ τις τόσσα βροτῶν Διὶ τερπικεραύνῳ 365 OT
 πίονα μηρί' ἔκη' οὐδ' ἐξαίτους ἐκατόμβας,
 ὅσσα σὺ τῷ ἐδίδους, ἀρώμενος ἦος ἵκοιο
 γῆράς τε λιπαρὸν θρέψαιό τε φαίδιμον υἱόν·
 νῦν δέ τοι οἴῳ πάμπαν ἀφείλετο νόστιμον ἡμᾶρ.
 οὔτω που καὶ κείνῳ ἐφεισιόωντο γυναιῖκες 370
 ξείνων τηλεδαπῶν, ὅτε τευ κλυτὰ δῶμαθ' ἵκοιτο,
 ὡς σέθεν αἰ κύνες αἶδε καθεψιόωνται ἅπασαι,
 τᾶν νῦν λῶβην τε καὶ αἴσχεα πόλλ' ἀλεείνων
 οὐκ ἐάας νίξειν· ἐμὲ δ' οὐκ ἀέκουσαν ἄνωγε
 κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια. 375 OT
 τῷ σε πόδας νίψω ἅμα τ' αὐτῆς Πηνελοπείης
 καὶ σέθεν εἵνεκ', ἐπεὶ μοι ὀρώρεται ἔνδοθι θυμὸς
 κήδεσιν. ἀλλ' ἄγε νῦν ξυνίει ἔπος, ὅττι κεν εἴπω·
 πολλοὶ δὴ ξεῖνοι ταλαπεῖριοι ἐνθάδ' ἵκοντο,
 ἀλλ' οὐ πώ τινά φημι ἐοικότα ὧδε ιδέσθαι 380
 ὡς σὺ δέμας φωνήν τε πόδας τ' Ὀδυσῆϊ ἔοικας."
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 "ὦ γρη῏, οὔτω φασὶν ὅσοι ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
 ἡμέας ἀμφοτέρους, μάλα εἰκέλω ἀλλήλοισιν
 ἔμμεναι, ὡς σὺ περ αὐτῆ ἐπιφρονέουσ' ἀγορεύεις." 385 OT
 ὡς ἄρ' ἔφη, γρη῏ς δὲ λέβηθ' ἔλε παμφανόωντα
 τοῦ πόδας ἐξαπένιζεν, ὕδωρ δ' ἐνεχεύατο πουλὺ
 ψυχρόν, ἔπειτα δὲ θερμὸν ἐπήφυσεν. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 ἔζεν ἐπ' ἐσχαρόφιν, ποτὶ δὲ σκότον ἐτράπετ' αἶψα·
 αὐτίκα γὰρ κατὰ θυμὸν οἴσατο, μὴ ἐλαβοῦσα 390
 οὐλήν ἀμφράσσαιτο καὶ ἀμφοδὰ ἔργα γένοιτο.
 νίξε δ' ἄρ' ἄσσον ἰοῦσα ἄναθ' ἐόν· αὐτίκα δ' ἔγνω
 οὐλήν, τὴν ποτέ μιν σῶς ἤλασε λευκῷ ὀδόντι
 Παρνησόνδ' ἐλθόντα μετ' Αὐτόλυκόν τε καὶ υἱάς,
 μητρὸς ἐῆς πάτερ' ἐσθλόν, ὃς ἀνθρώπους ἐκέκαστο 395 OT
 κλεπτοσύνη θ' ὄρκῳ τε· θεὸς δὲ οἱ αὐτὸς ἔδωκεν
 Ἑρμείας· τῷ γὰρ κεχαρισμένα μηρία καῖεν
 ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων· ὁ δὲ οἱ πρόφρων ἅμ' ὀπήδει.

Αὐτόλυκος δ' ἔλθων Ἰθάκης ἐς πίονα δῆμον
παῖδα νέον γεγαῶτα κιχήσατο θυγατέρος ἦς· 400
τόν ῥά οἱ Εὐρύκλεια φίλοις ἐπὶ γούνασι θῆκε
παυομένῳ δόρποιο, ἔπος τ' ἔφατ' ἕκ τ' ὀνόμαζεν·
"Αὐτόλυκ', αὐτὸς νῦν ὄνομ' εὔρεο ὅττι κε θῆαι
παιδὸς παιδὶ φίλῳ· πολυάρητος δέ τοί ἐστιν."
τὴν δ' αὖτ' Αὐτόλυκος ἀπαμείβετο φώνησέν τε· 405 OT
"γαμβρὸς ἐμὸς θυγάτηρ τε, τίθεσθ' ὄνομ' ὅττι κεν εἴπω·
πολλοῖσιν γὰρ ἐγὼ γε ὀδυσσάμενος τόδ' ἰκάνω,
ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξὶν ἀνά χθόνα πουλυβότειραν·
τῷ δ' Ὀδυσσεὺς ὄνομ' ἔστω ἐπώνυμον· αὐτὰρ ἐγὼ γε,
ὀππότε ἂν ἠβήσας μητρῷον ἐς μέγα δῶμα 410
ἔλθῃ Παρνησόνδ', ὅθι πού μοι κτήματ' ἔασι,
τῶν οἱ ἐγὼ δώσω καὶ μιν χαίροντ' ἀποπέμψω."
τῶν ἔνεκ' ἦλθ' Ὀδυσσεύς, ἵνα οἱ πόροι ἀγλαὰ δῶρα.
τὸν μὲν ἄρ' Αὐτόλυκός τε καὶ υἱέες Αὐτολύκοιο
χερσὶν τ' ἠσπάζοντο ἔπεσσί τε μειλιχίοισι· 415 OT
μήτηρ δ' Ἀμφιθέη μητρὸς περιφῶς Ὀδυσῆϊ
κύσσει ἄρα μιν κεφαλὴν τε καὶ ἄμφω φάεα καλά.
Αὐτόλυκος δ' υἱοῖσιν ἐκέκλετο κυδαλίμοισι
δεῖπνον ἐφοπλίσει· τοὶ δ' ὀτρύνοντος ἄκουσαν,
αὐτίκα δ' εἰσάγαγον βοῦν ἄρσενά πενταέτηρον· 420
τὸν δέρον ἀμφὶ θ' ἔπον, καὶ μιν διέχευαν ἅπαντα,
μίστυλλον τ' ἄρ' ἐπισταμένως πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν,
ᾧπτησάν τε περιφραδέως, δάσσαντό τε μοίρας.
ὣς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
δαίνοντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς εἵσης· 425 OT
ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
δὴ τότε κοιμήσαντο καὶ ὕπνου δῶρον ἔλοντο.
ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
βάν ῥ' ἴμεν ἐς θήρην, ἠμὲν κύνες ἠδὲ καὶ αὐτοὶ
υἱέες Αὐτολύκου· μετὰ τοῖσι δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς 430
ἦεν· αἰπὸ δ' ὄρος προσέβαν καταειμένον ὕλη
Παρνησοῦ, τάχα δ' ἴκανον πτύχας ἠνεμοέσσας.
Ἥελιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας
ἐξ ἀκαλαρρεῖταιο βαθυρρόου Ὠκεανοῖο,
οἱ δ' ἐς βῆσαν ἴκανον ἐπακτῆρες· πρὸ δ' ἄρ' αὐτῶν 435 OT
ἴχνι' ἐρευνῶντες κύνες ἦϊσαν, αὐτὰρ ὀπισθεν
υἱέες Αὐτολύκου· μετὰ τοῖσι δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς
ἦεν ἄγχι κυνῶν, κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος.
ἔνθα δ' ἄρ' ἐν λόχη πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς·
τὴν μὲν ἄρ' οὗτ' ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων, 440
οὔτε μιν Ἥελιος φαέθων ἀκτῖσιν ἔβαλλεν,
οὗτ' ὄμβρος περάσκει διαμπερές· ὣς ἄρα πυκνὴ
ἦεν, ἀτὰρ φύλλον ἐνέην χύσις ἦλιθα πολλή.
τὸν δ' ἀνδρῶν τε κυνῶν τε περὶ κτύπος ἦλθε ποδοῖν,
ὣς ἐπάγοντες ἐπῆσαν· ὁ δ' ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο 445 OT
φρίξας εὖ λοφίην, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκῶς,
στή ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν· ὁ δ' ἄρα πρῶτιστος Ὀδυσσεὺς
ἔσσυτ' ἀνασχόμενος δολιχὸν δόρυ χειρὶ παχείῃ,

οὐτάμεναι μεμαώς· ὁ δέ μιν φθάμενος ἔλασεν σῦς
γουνὸς ὕπερ, πολλὸν δὲ διήφυσε σαρκὸς ὀδόντι 450
λικριφίς ἄϊξας, οὐδ' ὀστέον ἴκετο φωτός.
τὸν δ' Ὀδυσσεὺς οὔτησε τυχῶν κατὰ δεξιὸν ὦμον,
ἀντικρὺ δὲ διήλθε φαεινοῦ δουρὸς ἀκωκῆ·
κάδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίησι μακῶν, ἀπὸ δ' ἔπτατο θυμός.
τὸν μὲν ἄρ' Αὐτολύκου παῖδες φίλοι ἀμφεπένοντο, 455 OT
ὠτειλὴν δ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἀντιθέοιο
δῆσαν ἐπισταμένως, ἐπαιοιδῆ δ' αἶμα κελαινὸν
ἔσχεθον, αἶψα δ' ἴκοντο φίλου πρὸς δώματα πατρός.
τὸν μὲν ἄρ' Αὐτόλυκός τε καὶ υἱέες Αὐτολύκοιο
εὔησάμενοι ἠδ' ἀγλαὰ δῶρα πορόντες 460
καρπαλίμως χαίροντα φίλην ἐς πατρίδ' ἔπεμπον
εἰς Ἰθάκην. τῷ μὲν ῥα πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
χαῖρον νοστήσαντι καὶ ἐξερέεινον ἕκαστα,
οὐλὴν ὅτι πάθοι· ὁ δ' ἄρα σφίσι εὔκατέλεξεν
ὥς μιν θηρεύοντ' ἔλασεν σῦς λευκῷ ὀδόντι, 465 OT
Παρνησόνδ' ἐλθόντα σὺν υἰάσιν Αὐτολύκοιο.
τὴν γρηῦς χεῖρεςσι καταπρηνέσσι λαβοῦσα
γυνὴ ῥ' ἐπιμασσαμένη, πόδα δὲ προέηκε φέρεσθαι·
ἐν δὲ λέβητι πέσε κνήμη, κανάχησε δὲ χαλκός,
ἄψ δ' ἐτέρωσ' ἐκλίθη· τὸ δ' ἐπὶ χθονὸς ἐξέχυθ' ὕδωρ. 470
τὴν δ' ἅμα χάρμα καὶ ἄλγος ἔλε φρένα, τῷ δὲ οἱ ὄσσε
δακρυόφι πλησθεν, θαλερὴ δὲ οἱ ἔσχετο φωνή.
ἀψαμένη δὲ γενείου Ὀδυσσεῖα προσέειπεν·
"ἦ μάλα Ὀδυσσεύς ἐσσι, φίλον τέκος· οὐδέ σ' ἐγὼ γε
πρὶν ἔγνω, πρὶν πάντα ἄνακτ' ἐμὸν ἀμφαφάσθαι." 475 OT
ἦ καὶ Πηνελόπειαν ἐσέδρακεν ὀφθαλμοῖσι,
πεπραδέειν ἐθέλουσα φίλον πόσιν ἔνδον ἐόντα.
ἠ δ' οὐτ' ἀθρῆσαι δύνατ' ἀντίη οὔτε νοῆσαι·
τῇ γὰρ Ἀθηναίη νόον ἔτραπεν· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
χεῖρ' ἐπιμασσάμενος φάρυγος λάβε δεξιτερῆφι, 480
τῇ δ' ἐτέρη ἔθεν ἄσσον ἐρύσσατο φώνησέν τε.
"μαῖα, τίη μ' ἐθέλεις ὀλέσαι; σὺ δέ μ' ἔτρεφες αὐτὴ
τῷ σῶ ἐπὶ μαζῶ· νῦν δ' ἄλγεα πολλὰ μογήσας
ἦλυθον εἰκοστῶ ἔτει ἐς πατρίδα γαῖαν.
ἀλλ' ἐπεὶ ἐφράσθης καὶ τοι θεὸς ἔμβαλε θυμῷ, 485 OT
σίγα, μὴ τίς τ' ἄλλος ἐνὶ μεγάροισι πύθηται.
ᾧδε γὰρ ἐξερέω, καὶ μὴν τετελεσμένον ἔσται·
εἴ χ' ὑπ' ἐμοί γε θεὸς δαμάση μνηστῆρας ἀγαυούς,
οὐδὲ τροφοῦ οὔσης σεῦ ἀφέξομαι, ὅπποτ' ἂν ἄλλας
δμῶας ἐν μεγάροισιν ἐμοῖς κτείνωμι γυναῖκας." 490
τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Εὐρύκλεια·
"τέκνον ἐμὸν, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων.
οἴσθα μὲν οἶον ἐμὸν μένος ἔμπεδον οὐδ' ἐπιεικτόν,
ἔξω δ' ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος ἠὲ σίδηρος.
ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν· 495 OT
εἴ χ' ὑπὸ σοι γε θεὸς δαμάση μνηστῆρας ἀγαυούς,
δὴ τότε τοι καταλέξω ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκας,
αἱ τέ σ' ἀτιμάζουσι καὶ αἱ νηλεΐτιδές εἰσι."

τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
"μαῖα, τίη δὲ σὺ τὰς μυθήσῃαι; οὐδέ τί σε χρὴ. 500
εὖ νυ καὶ αὐτὸς ἐγὼ φράσομαι καὶ εἴσομ' ἐκάστην·
ἀλλ' ἔχε σιγῇ μῦθον, ἐπίτρεψον δὲ θεοῖσιν."
ὣς ἄρ' ἔφη, γρη῏ς δὲ διέκ μεγάροιο βεβήκει
οἴσομένη ποδάνιπτρα· τὰ γὰρ πρότερ' ἔκχυτο πάντα.
αὐτὰρ ἐπεὶ νίψεν τε καὶ ἤλειπεν λίπ' ἐλαίῳ, 505 OT
αὗτις ἄρ' ἀσσοτέρω πυρὸς ἔλκετο δίφρον Ὀδυσσεύς
θερσόμενος, οὐλήν δὲ κατὰ ρακέεσσι κάλυψε.
τοῖσι δὲ μύθων ἤρχε περίφρων Πηνελόπεια·
"ξεῖνε, τὸ μὲν σ' ἔτι τυτθὸν ἐγὼν εἰρήσομαι αὐτή·
καὶ γὰρ δὴ κοίτοιο τάχ' ἔσσεται ἡδέος ὥρη, 510
ὄν τινά γ' ὕπνος ἔλοι γλυκερός, καὶ κηδόμενόν περ.
αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ πένθος ἀμέτρητον πόρε δαίμων·
ἤματα μὲν γὰρ τέρπομ' ὄδυρομένη, γοώωσα,
ἔς τ' ἐμὰ ἔργ' ὀρώωσα καὶ ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ·
αὐτὰρ ἐπὴν νύξ ἔλθη, ἔλησί τε κοῖτος ἅπαντας, 515 OT
κεῖμαι ἐνὶ λέκτρῳ, πυκινὰ δέ μοι ἀμφ' ἀδινὸν κῆρ
ὀξεῖαι μελεδῶνες ὄδυρομένην ἐρέθουσιν.
ὥς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρη, χλωρηῖς ἀηδῶν,
καλὸν ἀεΐδησιν ἔαρος νέον ἵσταμένοιο,
δενδρέων ἐν πετάλοισι καθεζομένη πυκινοῖσιν, 520
ἢ τε θαμὰ τρωπῶσα χέει πολυηχέα φωνήν,
παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον φίλον, ὃν ποτε χαλκῶ
κτεῖνε δι' ἀφραδίας, κοῦρον Ζήθιοιο ἄνακτος,
ὥς καὶ ἐμοὶ δίχα θυμὸς ὀρώρεται ἔνθα καὶ ἔνθα,
ἢ ἐμένω παρὰ παιδὶ καὶ ἔμπεδα πάντα φυλάσσω, 525 OT
κτῆσιν ἐμήν, δμῶάς τε καὶ ὑπερεφές μέγα δῶμα,
εὐνήν τ' αἰδομένη πόσιος δήμοιό τε φῆμιν,
ἢ ἤδη ἄμ' ἔπωμαι Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος
μνᾶται ἐνὶ μεγάροισι, πορῶν ἀπερείσια ἔδνα.
παῖς δ' ἐμὸς ἦρος ἔην ἔτι νήπιος ἠδὲ χαλῖφρων, 530
γῆμασθ' οὐ μ' εἶα πόσιος κατὰ δῶμα λιποῦσαν·
νῦν δ' ὅτε δὴ μέγας ἐστὶ καὶ ἠβης μέτρον ἰκάνει,
καὶ δὴ μ' ἀρᾶται πάλιν ἐλθέμεν ἐκ μεγάροιο,
κτῆσιος ἀσχαλόων, τὴν οἱ κατέδουσιν Ἀχαιοί.
ἀλλ' ἄγε μοι τὸν ὄνειρον ὑπόκριναι καὶ ἄκουσον. 535 OT
χῆνές μοι κατὰ οἶκον ἐείκοσι πυρὸν ἔδουσιν
ἔξ ὕδατος, καὶ τέ σφιν ἰαίνομαι εἰσορόωσα·
ἐλθὼν δ' ἐξ ὄρεος μέγας αἰετὸς ἀγκυλοχείλης
πᾶσι κατ' ἀυχένας ἦξε καὶ ἔκτανεν· οἱ δ' ἐκέχυντο
ἀθροοὶ ἐν μεγάροισι, ὁ δ' ἐς αἰθέρα διᾶν ἀέρθη. 540
αὐτὰρ ἐγὼ κλαῖον καὶ ἐκώκυον ἔν περ ὄνειρῳ,
ἀμφὶ δ' ἐμ' ἠγερέθοντο εὐπλοκαμίδες Ἀχαιοί,
οἴκτρ' ὀλοφυρομένην ὃ μοι αἰετὸς ἔκτανε χῆνας.
ἂψ δ' ἐλθὼν κατ' ἄρ' ἔζετ' ἐπὶ προὔχοντι μελάθρῳ,
φωνῇ δὲ βροτῆ καταρήτυε φώνησέν τε· 545 OT
"θάρσει, Ἰκαρίου κούρη τηλεκλειτοῖο·
οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλόν, ὃ τοι τετελεσμένον ἔσται.
χῆνες μὲν μνηστῆρες, ἐγὼ δὲ τοι αἰετὸς ὄρνις

ἦα πάρος, νῦν αὖτε τεὸς πόσις εἰλήλουθα,
 ὃς πᾶσι μνηστῆρσιν ἀεικέα πότμον ἐφήσω. 550
 "ὥς ἔφατ', αὐτὰρ ἐμὲ μελιθεῖς ὕπνος ἀνήκε·
 παπτήνασα δὲ χῆνας ἐνὶ μεγάροισι νόησα
 πυρὸν ἐρεπτομένους παρὰ πύελον, ἦχι πάρος περ."
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 "ὦ γύναι, οὐ πως ἔστιν ὑποκρίνασθαι ὄνειρον 555 OT
 ἄλλη ἀποκλίναντ', ἐπεὶ ἦ ῥά τοι αὐτὸς Ὀδυσσεύς
 πέφραδ' ὅπως τελεεῖ· μνηστῆρσι δὲ φαίνεται ὄλεθρος
 πᾶσι μάλ', οὐδέ κέ τις θάνατον καὶ κῆρας ἀλύξει."
 τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 "ξεῖν', ἦ τοι μὲν ὄνειροι ἀμήχανοι ἀκριτόμυθοι 560
 γίνονται, οὐδέ τι πάντα τελείεται ἀνθρώποισι.
 δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσὶν ὀνείρων·
 αἱ μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχεται, αἱ δ' ἐλέφαντι·
 τῶν οἱ μὲν κ' ἔλθωσι διὰ πριστοῦ ἐλέφαντος,
 οἳ ῥ' ἐλεφαίρονται, ἔπε' ἀκράαντα φέροντες· 565 OT
 οἱ δὲ διὰ ξεστῶν κεράων ἔλθωσι θύραζε,
 οἳ ῥ' ἔτυμα κραίνουσι, βροτῶν ὅτε κέν τις ἴδηται.
 ἀλλ' ἐμοὶ οὐκ ἐντεῦθεν ὄϊμαι αἰνὸν ὄνειρον
 ἐλθέμεν· ἦ κ' ἀσπαστὸν ἐμοὶ καὶ παιδί γένοιτο.
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν· 570
 ἦδε δὴ ἠὼς εἴσι δυσώνυμος, ἦ μ' Ὀδυσῆος
 οἴκου ἀποσχίσει· νῦν γὰρ καταθήσω ἄεθλον,
 τοὺς πελέκεας, τοὺς κείνος ἐνὶ μεγάροισιν ἐοῖσιν
 ἴστασχ' ἐξείης, δρυόχους ὣς, δώδεκα πάντας·
 στὰς δ' ὅ γε πολλὸν ἄνευθε διαρρίπτασκεν ὀϊστόν. 575 OT
 νῦν δὲ μνηστήρεσσιν ἄεθλον τοῦτον ἐφήσω·
 ὃς δέ κε ῥῆϊτατ' ἐντανύση βιὸν ἐν παλάμησι
 καὶ διοϊστεύση πελέκεων δυοκαίδεκα πάντων,
 τῷ κεν ἄμ' ἐσποίμην, νοσφισσαμένη τόδε δῶμα
 κουρίδιον, μάλα καλόν, ἐνίπλειον βιότοιο· 580
 τοῦ ποτὲ μεμνήσεσθαι ὄϊμαι ἐν περ ὀνείρω."
 τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς
 "ὦ γύναι αἰδοίη Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος,
 μηκέτι νῦν ἀνάβαλλε δόμοις ἐνὶ τοῦτον ἄεθλον·
 πρὶν γάρ τοι πολύμητις ἐλεύσεται ἐνθάδ' Ὀδυσσεύς, 585 OT
 πρὶν τούτους τόδε τόξον ἐϋξοον ἀμφαφύωντας
 νευρὴν τ' ἐντανύσαι διοϊστεῦσαι τε σιδήρου."
 τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
 "εἴ κ' ἐθέλοις μοι, ξεῖνε, παρήμενος ἐν μεγάροισι
 τέρπειν, οὐ κέ μοι ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισι χυθείη. 590
 ἀλλ' οὐ γὰρ πως ἔστιν ἀϋπνοὺς ἔμμεναι αἰεὶ
 ἀνθρώπους· ἐπὶ γάρ τοι ἐκάστω μοῖραν ἔθηκαν
 ἀθάνατοι θνητοῖσιν ἐπὶ ζεῖδωρον ἄρουραν.
 ἀλλ' ἦ τοι μὲν ἐγὼν ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα
 λέξομαι εἰς εὐνήν, ἦ μοι στονόεσσα τέτυκται, 595 OT
 αἰεὶ δάκρυς ἐμοῖσι πεφυρμένη, ἐξ οὗ Ὀδυσσεύς
 ὄχρετ' ἐποπθόμενος Κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν.
 ἐνθα κε λεξαίμην· σὺ δὲ λέξεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ,

ἢ χαμάδις στορέσας ἤ τοι κατὰ δέμνια θέντων."
ὥς εἰποῦσ' ἀνέβαιν' ὑπερώϊα σιγαλόεντα, 600
οὐκ οἶη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι.
ἔς δ' ὑπερῶ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ
κλαῖεν ἔπειτ' Ὀδυσῆα, φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
ἠδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.